

ВПЛИВ РІВНЯ ЗАЙНЯТОСТІ НА ВВП ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Макаренко Олена Іванівна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економічної кібернетики,
Запорізький національний університет*

Мороз Анна Юріївна

*студентка,
Запорізький національний університет*

Дослідження зайнятості та ВВП Великої Британії має суттєве значення для економічної політики та соціально-економічного розвитку України. Розвинені ринкові інститути Великої Британії та високоякісні статистичні дані надають цінну інформацію для підвищення ефективності ринку праці України. Продуктивність праці є ключовим фактором, що впливає на ВВП, а покращення якості зайнятості може призвести до сталого економічного зростання. Україна, як країна з перехідною економікою, може скористатися наукоємними та практичними висновками з дослідження Великої Британії, щоб розробити ефективну політику регулювання ринку праці, спрямовану на стимулювання економічного зростання та зниження безробіття, що особливо важливо в умовах сучасних викликів світової та регіональної економіки. Результати можуть бути використані для розробки ефективної політики регулювання ринку праці для сталого розвитку та добробуту населення.

Взаємозв'язок між рівнем зайнятості та валовим внутрішнім продуктом (ВВП) є одним із ключових параметрів макроекономічної стабільності та соціального розвитку країни. У Великій Британії, як і в багатьох інших розвинених країнах, цей зв'язок формувався під впливом інституційних реформ, структурних трансформацій, а також наслідків глобальних і регіональних економічних шоків, зокрема пандемії COVID-19. В умовах сучасної британської економіки останні роки характеризуються стабільними рівнями зайнятості, помірним зростанням ВВП та зміною характеру впливу ринку праці на економічне зростання. Дослідження даної проблематики є актуальним для розробки ефективної соціально-економічної політики та прогнозування макроекономічної динаміки.

Актуальні дані Офісу національної статистики Великої Британії (ONS) свідчать, що у травні-липні 2025 року рівень зайнятості серед осіб віком 16–64 років становив 75,3%, що є найвищим показником за останні роки. Водночас рівень безробіття досягнув 4,7% і продовжує демонструвати зростання, а економічна неактивність населення

знизилась до 21,0% [1]. У структурі ринку праці також зафіксовано скорочення кількості вакансій та уповільнення темпів зростання заробітної плати.

Зростання ВВП у Великій Британії упродовж останніх років відбувається на фоні стабільних показників зайнятості, але темпи економічного зростання залишаються стриманими, особливо у порівнянні з до кризовим періодом. Середній квартальний ріст ВВП у 2023–2025 роках становив лише 0,21%, проти 0,94% у 2021–2022 роках (період відновлення після COVID-19) та -1,15% у 2020 році (період пандемії).

Головною проблемою британської економіки залишається низька продуктивність праці. З 2008 року зростання продуктивності в Великій Британії становило лише 0,5% на рік порівняно з 0,8% у США [2]. Це пояснює, чому зростання зайнятості не завжди транслюється в пропорційне зростання ВВП.

Найбільша частка працівників (32,2%) зосереджена в секторі державного управління, освіти та охорони здоров'я [3]. Цей сектор характеризується відносно стабільною зайнятістю, але нижчою продуктивністю порівняно з приватним сектором.

Сектори з високою доданою вартістю, такі як фінансові послуги (18,3% працівників) та інформаційні технології (6,4% працівників), відіграють ключову роль у генерації ВВП [3].

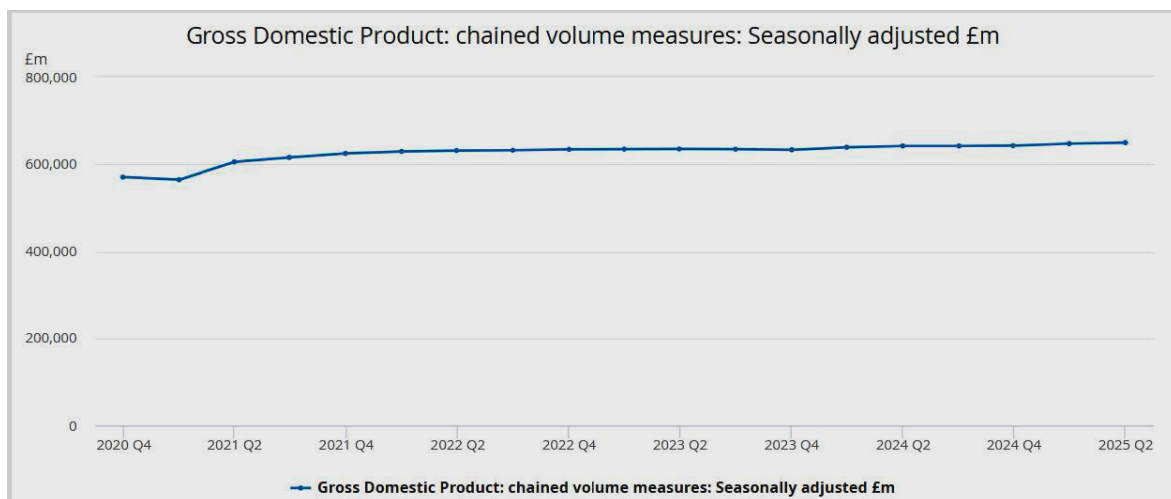

Рис. 1. Рівень ВВП у Великій Британії за останні 5 років

Джерело: [4]

Великі географічні нерівності в продуктивності праці впливають на загальний економічний результат. Лондон виробляє £76000 валової доданої вартості на одне робоче місце, що вдвічі перевищує показники інших регіонів. Розрив у продуктивності між Великим Манчестером і Лондоном становить 35%, що значно більше за 20% різницю між Парижем і Ліоном [2].

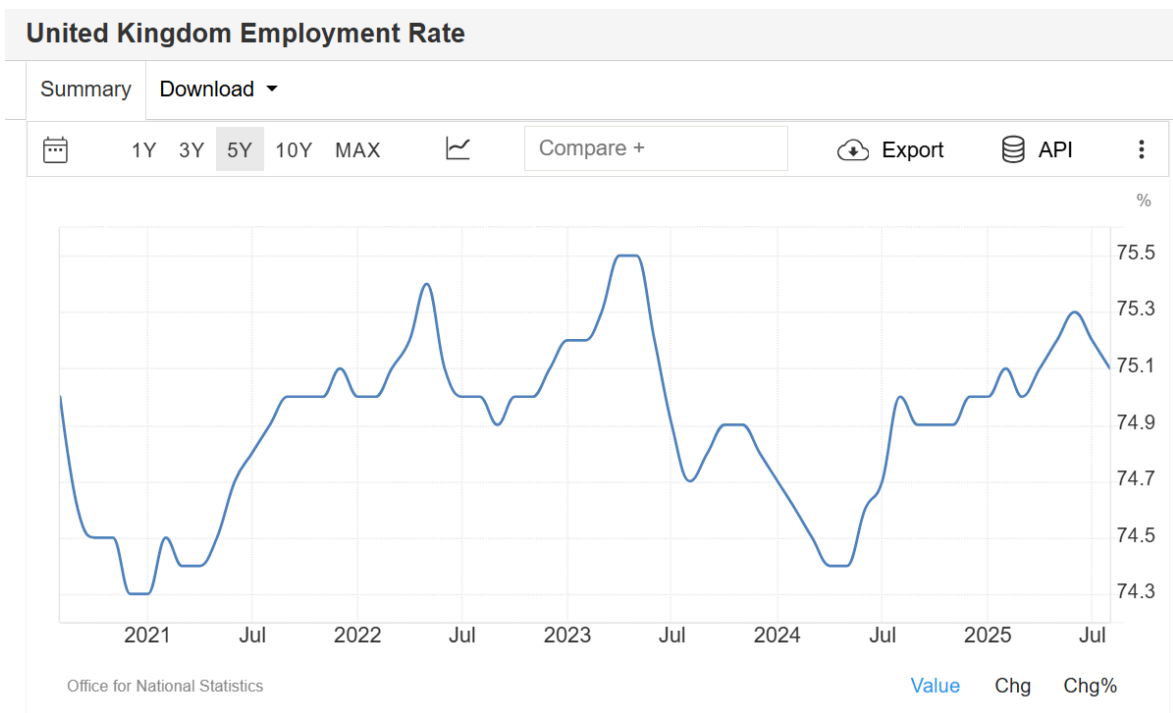

Рис. 2. Рівень зайнятості у Великій Британії за останні 5 років
Джерело: [5]

Проведене дослідження свідчить, що підвищення рівня зайнятості є ефективним фактором стимулювання зростання економіки Великої Британії у досліджуваний період [аналіз проведено за даними: [4; 5].

Кореляційний аналіз показав досить високу позитивну кореляцію $R=0,71$ між рівнем зайнятості та вартістю ВВП у фунтах стерлінгів за період 2020–2025 років. Це свідчить про наявність міцного зв'язку між збільшенням рівня зайнятості і ростом величини ВВП. Таким чином, підвищення рівня зайнятості в економіці корелює зі зростанням її валової внутрішньої продукції. Коефіцієнт детермінації становить 0,51.

Побудована лінійна регресійна модель має вигляд: $Y = 44,555x - 2730,5$, де Y – ВВП у млн. фунтів стерлінгів, X – рівень зайнятості у відсотках. Збільшення рівня зайнятості на 1 відсотковий пункт призводить до зростання ВВП на 44,56 млн. фунтів стерлінгів. Обидва критерії (t-критерій та F-критерій Фішера) однозначно свідчать про адекватність та статистичну надійність побудованої моделі. Модель може використовуватись для прогнозування змін ВВП на основі динаміки зайнятості зі стандартною помилкою $\pm 28,35$ млн. фунтів стерлінгів.

Інтерпретуючи параметри моделі, можна стверджувати, що зміна рівня зайнятості суттєво впливають на обсяг ВВП Великої Британії, і цей вплив є статистично підтвердженим та економічно важливим.

Емпіричний аналіз останніх років показує, що зв'язок між рівнем зайнятості й ВВП Великої Британії є складним, багатофакторним та не завжди лінійним. Попри стабільно високі показники зайнятості, темпи

зростання ВВП є стриманими, а взаємозв'язок між кількістю зайнятих і економічним результатом країни послаблюється під впливом глибинних структурних змін, проблем із продуктивністю, а також якості робочих місць і навичок працівників.

Головним інсайтом для макроекономічної політики є необхідність спрямовувати зусилля не лише на зростання зайнятості, а й на підвищення продуктивності праці, якість робочих місць та адаптацію працівників до сучасних економічних викликів. Саме розвиток людського капіталу й інноваційної екосистеми можуть забезпечити динамічний і стійкий приріст ВВП у майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Labour market overview, UK: August 2025. *Office for National Statistics*. URL: <https://www.ons.gov.uk/employmentandlabourmarket/peopleinwork/employmentandemployeetypes/bulletins/uklabourmarket/august2025> (дата звернення: 13.10.2025).
2. Britain is falling behind the US and productivity is largely to blame. *LSE British Politics and Policy*. URL: <https://blogs.lse.ac.uk/politicsandpolicy/britain-is-falling-behind-the-us-and-productivity-is-largely-to-blame/> (дата звернення: 13.10.2025).
3. Employment by sector. *GOV.UK*. URL: <https://www.ethnicity-facts-figures.service.gov.uk/work-pay-and-benefits/employment/employment-by-sector/latest/> (дата звернення: 14.10.2025).
4. Gross Domestic Product: chained volume measures: Seasonally adjusted £m. *Office for National Statistics*. URL: <https://www.ons.gov.uk/economy/grossdomesticproductgdp/timeseries/abmi/pn2> (дата звернення: 16.10.2025).
5. United Kingdom Employment Rate. *TRADING ECONOMICS*. URL: <https://tradingeconomics.com/united-kingdom/employment-rate> (дата звернення: 16.10.2025).